

مرکز آموزشی درمانی شفا

عنوان سند: مدیریت مسمومیت های حاد

کد سند: NO-BK-409

تهیه کننده:

فرحناز نریمیسا سوپروایزر آموزش سلامت

تأیید کننده:

دکتر علی اکبر جوادی متخصص عفونی

کسانی که نشانه‌های نورولوژی داشته باشند مانند سرگیجه، دوبینی، تاری دید و... نیاز به بستری دارند .

مسمومیت با منبع نامشخص:

«نشانه‌ها و علائم کلی مسمومیت با ماده نامشخص شامل علائمی مانند حالت تهوع، استفراغ، سردرد، سرگیجه و گرفتگی عضلات است. پس از استنشاق ماده‌ای که بوی سبزی گندیده یا بویی نامطبوعی داشته، و در فضای باز ماده‌ای به صورت نیمه جامد یا بخار یا یک ماده اسپری شده که در معرض هوا قرار گیرد، آزاد یا تبخیر و در هوا آزاد می‌شود..» مسمومیت ناشی از این ماده، نیم‌ساعت پس از انتشار گاز یا بوی نامطبوع، نشانه‌هایش مشخص می‌شود و به تدریج تعداد زیادی از افراد را درگیر می‌کند. شاید در کمتر از چند دقیقه این اتفاق می‌افتد و در ادامه روی سیستم مغز و اعصاب‌شان تأثیر می‌گذارد.

استفاده از گازهای ترکیبی

گاز منتشر شده اگر N_2 باشد یا همان نیتروژن، یا N_2O که گاز مخصوص بیهوشی است. موقع انتشار گازهای حاوی سولفور، بوی تخم‌مرغ به مشام میرسد همچنین بوی نارنگی گندیده یا وایتکس هر کدام نشان‌دهنده نوعی گاز است. گاهی افراد دچار بی‌حسی عضلانی یا فلج موقتی می‌شوند .

بازگشت استفاده از ماسک در موارد فوق توصیه می‌شود.

با آرزوی سلامت و تندرستی

منبع: مقالات سایت NHS

برای جلوگیری از انتشار مواد شیمیایی مضر به موارد ذیل دقت کنید.

در صورت وجود هرگونه احتمال آلودگی، لباس رویی خود را درآوردید. حدود ۸۰ تا ۹۰ درصد از آلودگی یک فرد را می‌توان تنها با درآوردن لباس از بین برد. -از دست زدن به پوست یا لباس افراد آلوده خودداری کنید. -اگر ماده شیمیایی مایع، پوست یا لباس را آلوده کرده است، از قرار گرفتن در کنار دیگران با عدم ورود به ساختمان‌ها یا مناطق شلوغ تا زمانی که لایه بیرونی لباس خود را درآوردید و پوست به‌طور کامل شسته شد، خودداری کنید. -مهم است که همه، دستورالعمل‌های امدادگران را دنبال کنند، اگر از شما خواسته می‌شود «لباس خود را درآوردید و دوش بگیرید» بعد از اینکه تعداد زیادی از افراد آلوده شدند حتما این کار را انجام دهید.

اقدامات اولیه در مسمومیت های استنشاقی:

الف - خارج کردن مسموم از محیط ب- جلوگیری از تماس مجدد و بررسی باز بودن راه‌های هوایی

نکات مورد توجه: از شایعترین مسمومیت های استنشاقی مسمومیت با گاز مونواکسید کربن و مسمومیت ناشی از مواد شوینده پاک کننده (بدلیل گاز کلرآزاد شده از آنها) می باشد. در این موارد توصیه می‌شود فرد مسموم را از محیط بسته خارج و به کنار پنجره یا هوای آزاد برسانید و در موارد مسمومیت خوراکی با مواد شوینده و پاک کننده بیمار را به هیچ وجه وادار به استفراغ نکنید به منظور رقیق شدن سم در دستگاه گوارش خوراندن آب معمولی به ویژه شیر در دفعات و به میزان ۵۰ الی ۶۰ سی سی به فرد مسموم توصیه می‌شود.

اغلب علائم هم سرگیجه و زجر تنفسی گزارش می‌شود. در برخی موارد التهاب، قرمزی و ورم در ناحیه سر و گردن دیده می‌شود. زمانی که تنفس درگیر می‌شود چنین عارضه‌ای ایجاد می‌شود. البته در کنار اینها مخاط درون بدن هم تحت تأثیر گاز منتشرشده، دچار مشکل می‌شود. نای، ورم می‌کند و این ورم، زجر تنفسی ایجاد می‌کند.

باید و نبایدهای هنگام مواجه با مسمومیت تنفسی؛ از علائم تا راهکار مقابله

مسمومیت تنفسی به این موارد بستگی دارد که کدام گاز یا ماده شیمیایی و چقدر عمیق و برای چه مدت استنشاق شده است. علائم **ممکن** است شامل سوزش چشم یا بینی، سرفه، خون در خلط و تنگی نفس باشد. از اشعه ایکس قفسه سینه، توموگرافی کامپیوتری و تست‌های تنفسی برای تعیین میزان آسیب ریه استفاده و اکسیژن و داروهایی برای باز کردن راه‌های هوایی و کاهش التهاب تجویز می‌شود.

بسیاری از انواع گازها مانند کلر، فسژن، دی اکسید گوگرد، سولفید هیدروژن، دی اکسید نیتروژن و آمونیاک ممکن است به طور ناگهانی طی حوادث صنعتی آزاد شوند و ریه‌ها را به شدت تحریک کنند. گازهایی مانند کلر و آمونیاک به راحتی حل می‌شوند و بلافاصله دهان، بینی و گلو را تحریک می‌کنند. قسمت‌های عمیق داخل ریه‌ها تنها زمانی تحت تأثیر قرار می‌گیرند که گاز عمیقاً استنشاق شود. مواجهه معمول خانگی زمانی اتفاق می‌افتد که کسی آمونیاک خانگی را با پاک‌کننده‌های حاوی سفید کننده مخلوط می‌کند و گاز تحریک کننده کلرامین آزاد می‌شود.

گازهای استنشاقی ممکن است باعث مسمومیت عمومی بدن (از جمله دشواری تنفس) شوند زیرا برای سلول‌های بدن، سمی است (مانند سیانید)؛ به این دلیل که جایگزین اکسیژن در خون می‌شوند.

علائم قرار گرفتن در معرض گاز و مواد شیمیایی

گازهای محلول مانند کلر، آمونیاک و اسید هیدروفلوئوریک باعث سوزش شدید چشم، بینی، گلو، نای و مجاری هوایی بزرگ در عرض چند دقیقه پس از قرار گرفتن در معرض آن‌ها می‌شوند. علاوه بر این، آن‌ها اغلب باعث سرفه و خون در خلط می‌شوند؛ گرفتگی و تنگی نفس نیز شایع است.

تشخیص قرار گرفتن در معرض گاز و مواد شیمیایی

رادیوگرافی قفسه سینه می‌تواند نشان دهد که آیا ادم ریوی یا برونشیت ایجاد شده یا خیر. توموگرافی کامپیوتری مخصوصاً زمانی مفید است که افراد علائمی داشته باشند اما اشعه ایکس قفسه سینه آن‌ها طبیعی به نظر برسد. یک حسگر به انگشت فرد متصل می‌شود تا میزان اکسیژن خون را تعیین کند.

پیش‌آگهی قرار گرفتن در معرض گاز و مواد شیمیایی

اکثر مردم پس از قرار گرفتن تصادفی در معرض گازها به‌طور کامل بهبود می‌یابند. جدی‌ترین عوارض عفونت ریه یا آسیب شدید است که باعث ایجاد زخم در راه‌های هوایی کوچک می‌شود.

پیشگیری از قرار گرفتن در معرض گاز و مواد شیمیایی

در صورت نشت تصادفی، **ماسک‌های گاز با منبع هوای مخصوص** به خود باید در دسترس باشند. افراد نباید وارد محیطی شوند که ممکن است گازهای سمی برای نجات فرد در معرض خطر وجود داشته باشد؛ مگر اینکه وسایل حفاظتی داشته باشند که هوای تازه یا اکسیژن را از مخزن برای آنان تامین کند.

درمان قرار گرفتن در معرض گاز و مواد شیمیایی

اکسیژن پایه اصلی درمان کسانی است که در معرض گازها هستند. برای هر کسی که پس از استنشاق گاز دچار مشکلات تنفسی می‌شود، داروهایی که راه‌های هوایی را باز می‌کنند (گشادکننده‌های برونش)، مایعات داخل وریدی و آنتی‌بیوتیک‌ها ممکن است مفید باشند.

چگونه افراد می‌توانند تشخیص دهند که در معرض یک ماده

شیمیایی مضر قرار گرفته‌اند؟

بوی قوی شیمیایی یا ابر بخار قابل مشاهده می‌تواند به این معنا باشد که یک ماده شیمیایی در هوا وجود دارد. با این حال بوی بد یا ابر بخار قابل مشاهده همیشه به معنای مضر بودن ماده شیمیایی نیست و برخی از مواد شیمیایی سمی هیچ بو یا ابر بخار ندارند.

علائم قرار گرفتن در معرض مواد شیمیایی مضر چیست؟

قرار گرفتن در معرض مواد شیمیایی اندک می‌تواند باعث **آبریزش چشم و سوزش چشم، بینی، گلو، سینه و پوست** شود. ممکن است باعث **سردرد، تعریق، تاری دید، معده درد و اسهال** شود. حتی علائم خفیف ناشی از یک ماده شیمیایی مضر باعث **ایجاد احساس اضطراب** در افراد می‌شود.

پس از قطع قرار گرفتن در معرض مواد مضر، علائم خفیف معمولاً به سرعت از بین می‌روند. قرار گرفتن در معرض مواد شیمیایی به میزان زیاد ممکن است باعث **عوارض جدی‌تری** مانند **دشواری تنفس، سرفه، خس خس سینه و احساس ضعف** شود. بدترین اثرات مضرترین مواد شیمیایی افتادن ناگهانی، تشنج و احتمالاً حتی مرگ است.

چه مدت پس از قرار گرفتن در معرض مواد مضر علائم ظاهر می‌شود؟

برخی از اثرات بلافاصله رخ می‌دهند در حالی که برخی دیگر ممکن است ساعت‌ها طول بکشد تا ایجاد شوند.

اگر افراد در معرض این مواد قرار گرفتند چه باید بکنند؟

مهم است که در صورت مواجهه **سریع** عمل کنید؛ اگر یک ماده شیمیایی تنفس کرده‌اید، بلافاصله به مکانی با هوای تازه بروید.

اگر ماده شیمیایی مایع، لباس یا پوست را **خیس** کرد، بلافاصله لباس را **درآورید** و پوست را با مقدار زیادی آب بشویید تا مواد شیمیایی از بین برود. اگر به **چشم‌ها** مواد شیمیایی مایع یا مقادیر زیادی گاز پاشیده شد، **چشم‌ها را با آب بشویید**. افرادی که احساس ناخوشی می‌کنند باید فوراً تحت مراقبت‌های پزشکی قرار گیرند.

آیا مسمومیت شیمیایی از فردی به فرد دیگر سرایت می‌کند؟

افرادی که فقط یک نوع گاز شیمیایی تنفس می‌کنند و به سرعت از منطقه خارج می‌شوند، احتمالاً روی لباس یا پوست خود مواد شیمیایی ندارند. مسمومیت شیمیایی تنها در صورتی می‌تواند از فردی به فرد دیگر سرایت کند که لباس یا پوست فردی که در ابتدا در معرض آن قرار گرفته است با مقادیر زیادی گاز پوشانده شده باشد یا در ماده شیمیایی مایع آغشته باشد.

با لباس‌ها و سایر وسایل شخصی خود چه کنم؟

لباس‌ها و سایر وسایل آلوده باید در جایی دور از افراد دیگر قرار داده شوند (در صورت وجود در کیسه‌های پلاستیکی). سایر وسایلی که باید همراه با لباس در کیسه پلاستیکی قرار گیرند عبارتند از ساعت، جواهرات، لوازم جانبی مو، کیف پول، کلید، کیف اسناد و... و **لنزهای تماسی** را بردارید و آنها را دوباره داخل چشم قرار ندهید. در مورد عینک نیز پس از **شستن عینک** می‌توان آنها را دوباره استفاده کرد.